

नेपाली^१ २ डिसेंबर क्रिएशनलाइन द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^२

१ छूट द्वारा डिसेंबर क्रिएशनलाइन द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"

(३) इसके लिए प्रधानमंत्री ने - : सभार्थी तथा प्रधानमंत्री ने .

-: उचितीय (४) इसके क्रिएशनलाइन के (५) इसके क्रिएशनलाइन

सामग्री द्वारा द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^६

सभार्थी क्रिएशनलाइन कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^७

"। उचितीय द्वारा कृषि लाइन "

क्रिएशनलाइन ६६ प्रधानमंत्री क्रिएशनलाइन द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"

भाग ३ -: उचितीय (८) इसके

क्रिएशनलाइन द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^९

सभार्थी द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१०}

सभार्थी क्रिएशनलाइन कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{११}

क्रिएशनलाइन कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१२}

क्रिएशनलाइन कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१३}

सर्वोच्च अदालतको

इसका द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१४}

। उचितीय द्वारा कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१५}

सर्वोच्च अदालत (प्रथम संशोधन) नियमावली, २०३०

के ५६ प्रधानमंत्री क्रिएशनलाइन "क्रिएशनलाइन"^{१६}

लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले सर्वोच्च अदालत ऐन, २०१६ को दफा १३ ले दिएको

अधिकार प्रयोग गरी सर्वोच्च अदालतले बनाएको देहायको नियमावलीलाई श्री प्र बाट स्वीकृति

बक्सेको छ:-

११. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यस नियमावलीको नाम "सर्वोच्च अदालत (पहिलो

संशोधन) नियमावली, २०३०" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ । "। उचितीय

१२. मूल नियमावलीको नियम २ मा संशोधन:- मूल नियमावलीको नियम २ को खण्ड (ख)

र (ड) को सदृश देहायको खण्ड (ख) र (ड) राखिएको छ:- ३६ प्रधानमंत्री क्रिएशनलाइन

क्रिएशनलाइन कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१७} भन्नाले कानून व्यवसायी ऐन, २०२५ बमोजिम

नामी क्रिएशनलाइन कृषि लाइन "क्रिएशनलाइन"^{१८} कानून व्यवसायीमा दरिएको व्यवितलाई सम्झनु पर्छ ।

अधिकारिकता मुद्रण विभाग द्वारा प्रमाणित गरिएपछि, मात्र लागु हुनेछ।

(ङ) "सिंगल बेच्च" भन्नाले एक जना न्यायाधीशको बेच्चलाई र "डिभिजन बेच्च" भन्नाले दुई जना न्यायाधीशहरूको बेच्चलाई सम्झनु पर्छ ।

३. मूल नियमावलीको नियम ५ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ५ को खण्ड (ग) को उप-खण्ड (२) को सदृश देहायको उप-खण्ड (२) राखिएको छः—

"(२) कानून व्यवसायी ऐन, २०२५ अन्तर्गत परीक्षाको संचालन, कानून व्यवसायीमा दरिन (एनरोलमेण्ट) का लागि पर्न आएको निवेदनपत्र र प्रमाणपत्र दिने विषयहरू ।"

४. मूल नियमावलीको नियम ३३ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ३३ मा देहायको खण्ड (घ) थपिएको छः—

"(घ) कुनै मुद्दामा सार्वजनिक महत्वको जटिल कानूनी प्रश्न समावेश भएको छ र उक्त प्रश्नमा फूल बेच्चबाट विचार हुन उपयुक्त छ भन्ने सो मुद्दा हेनें डिभिजन बेच्चलाई लागी उक्त बेच्चले त्यस्तो प्रश्न के हो र त्यस्मा के कस्ता जटिलता तथा महत्व समावेश भएको देखिएको छ सो सबै प्रष्ट खुलाई फूल बेच्चमा पेश गर्नु भनी आदेश दिएको मुद्दा ।"

तर फूल बेच्चमा पेश हुन आउने यस्ता मुद्दामा सो बेच्चले सार्वजनिक महत्वको जटिल कानूनी प्रश्न देखे सो प्रश्नको टुँगो लगाइ मुद्दा किनारा गर्न सोही डिभिजन बेच्चमा फिर्ता पठाउन सकिनेछ ।

५. मूल नियमावलीको नियम ३५ मा संशोधनः— (१) मूल नियमावलीको नियम ३५ को

सदृश देहायको नियम ३५ राखिएको छः—
"३५. डिभिजन बेच्चबाट हेरिने मुद्दा:— नियम ३३ बमोजिम फूल बेच्चले हेनें मुद्दा नियम ३६ बमोजिम सिंगल बेच्चले हेनें निवेदनपत्र तथा यस नियमावली बमोजिम रजिस्ट्रारले नै निकासा (दिन) निवेदनपत्र बाहेक अरु सबै मुद्दा निवेदनपत्र र मुद्दासंग सम्बन्धित प्रतिवेदन डिभिजन बेच्चबाट हेरी किनारा हुनेछ ।"

(६.) मूल नियमावलीको नियम ३६ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ३६ को सदृश

देहायको नियम ३६ राखिएको छः— (२) २ (३) छण्ड किम्बार्हु रुप कि (२) २

"३६. सिंगल बेच्चबाट हेरिने निवेदनपत्रः— सर्वोच्च अदालतको अधिकार क्षेत्र-भित्रको मुद्दासंग सम्बन्धित देहायको विषयमा पर्न आएको निवेदनपत्र सिंगल

आदेशबाट हेरी निकासाविहानमेष्ट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

(क) असमर्थ भएको हुनाले पुनरावेदन गर्नलाई तल्लो अदालतको फैसलाबमोजिम लाग्ने जस्तिवाना, कैद बापतको धरौटी वा जमानत नलिई पछि मुद्दा किनारा हुँदा ठहरेबमोजिम हुने गरी पुनरावेदन दर्ता गर्न पाउँ भन्ने ।

"(ख) सर्वोच्च अदालतमा दायर रहेको मुद्दा सम्बन्धमा मुनासिव-
मानीष क्रियाहुक छ (६) कारण देखाइ लीलाम बिक्री इत्यादिको तारीख स्थगित गरी
पाउँ भन्ने ।

-४ क्रियाहुक (६)

(ग) मुद्दामा कारबाई गर्दा रजिष्ट्रारले गरेको आदेश उपरको उज्जूरी ।

३७. मूल नियमावलीको नियम ३७ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ३७ को सदृश देहायको नियम ३७ राखिएको छः—

"३७. बेच्च तोकने:- (१) यस नियमावलीको अधीनमा रही प्रधान न्यायाधीशले मुद्दा मामिला हेनें बेच्च तोकनेछ ।

(२) विशेष परिस्थितिमा आफू रहितको स्पेशल बेच्च वा फूल बेच्च गठन गर्दा प्रधान न्यायाधीशले जुन विशेष परिस्थिति परेर आफू सो बेच्चमा रहन नसक्ने भएको हो सो प्रष्ट खुलाइ पर्चा गरी मिसिल सामेल उपनियम (१) राख्नु पर्छ ।"

३८. मूल नियमावलीको नियम ३८ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको साविक नियम ३८ लाई उपनियम (१) गरी त्यसपछि देहायको उपनियम (२) थपिएको छः—

"(२) उपनियम (१) को खण्ड (ख) बमोजिम दिइने उज्जूरी त्यस्तो आदेश भएको पैतीस दिनभित्र दिइएको हुनु पर्छ ।"

३९. मूल नियमावलीको नियम ३९ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ३९ को सदृश देहायको नियम ३९ राखिएको छः—

"३९. दौडाहा इजलासः— कुनै नेपाल कानूनले कुनै कामका सम्बन्धमा सदर मुकामभन्दा बाहिर बसी इजलास कायम गर्ने व्यवस्था गरेकोमा त्यस्तो इजलास कायम हुन अगावै सो इजलासबाट हेर्नु पर्ने मुद्दाको छुट्टै मुद्दा पेशी सूची रजिष्ट्रारले तयार गरी सम्बन्धित पक्षको पूर्वजानकारीको लागि सार्व-जनिक रूपमा सूचना प्रकाशित गर्नु पर्छ ।"

१०. मूल नियमावलीको नियम ५८ मा संशोधनः— (१) मूल नियमावलीको नियम ५८ को उपनियम (१) को सदृश देहायको उपनियम (१) राखिएको छः—

(२) अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

किमलाइल “(१) बन्दी प्रत्यक्षीकरणको आदेश बाहेक संविधानको धारा ७१ अन्तर्गत अन्य कुनै डिप्रिय किमलाइल विवेदनपत्र दिँदा निवेदकको कुन हक हनन निः मालीमाली विवेदनपत्र दिँदा निवेदकको कुन हक हनन भएको हो र त्यस्तो हक प्रचलन गराई मारन अन्य उपचार नभएको कुरा त्यसको लागि निवेदकले मारने उपचार र त्यसका आधारहरूको अतिरिक्त निवेदक र विपक्षी-

को पूरा नाम र वतन समेत स्पष्ट तबरले निवेदनपत्रमा उल्लेख भएको हुनु पर्छ ।”

किमलाइल (२) मूल नियमावलीको नियम ५८ को उपनियम (३) को सदृश देहायको उपनियम

(३) राखिएको छः—

किमलाइल “(३) उपनियम (२) बमोजिम सूचना जारी गरिने भएमा सो निवेदनपत्रको अन्तिम निर्णय नभएसम्म बेच्चले उपर्युक्त सम्झेको अन्तरिम आदेश दिन सक्नेछ ।

किमलाइल किमलाइल अन्तरिम आदेश दिनुभन्दा अगाडि विपक्षीहरूमध्ये सबै वा कोहीसंग केही फेरि बुझन उपर्युक्त छ भन्ने बेच्चले देखेमा ती विपक्षीलाई उपस्थित हुन सूचना दिइनेछ र निजहरू हाजिर भएपछि वा सूचनाको म्याद नाघेपछि अन्तरिम आदेश दिन वा नदिने निर्णय हुनेछ ।”

११. मूल नियमावलीको नियम ५८ पछि थपः— मूल नियमावलीको नियम ५८ पछि देहायको नियम ५८ क. थपिएको छः—

किमलाइल “५८ क. निवेदनपत्रको संशोधनः— (१) यस परिच्छेदबमोजिम परेको कुनै निवेदन-पत्रको कुनै व्यहोरा निवेदकले सच्याउन चाहेमा निजले नियम ५८ को उपनियम (२) बमोजिम विपक्षीलाई सूचना जारी हुनुभन्दा अगावै सो व्यहोरा खोली संशोधनका लागि निवेदनपत्र दित सक्नेछ ।

किमलाइल किमलाइल अन्तरिम आदेश दिनुभन्दा अगाडि विपक्षीलाई सूचना जारी हुनुभन्दा अगाडि विपक्षीलाई नियमित परेको निवेदन पत्र मूल निवेदनपत्रको एउटा अंग मानिनेछ ।

किमलाइल किमलाइल अन्तरिम आदेश दिनुभन्दा अगाडि विपक्षीलाई सूचना जारी हुनुभन्दा अगाडि विपक्षीलाई त्यस्तो कुनै निवेदनपत्र परेमा त्यस उपर विचार गरिने छैन ।”

१२. मूल नियमावलीको परिच्छेद ६ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको परिच्छेद ६ को सदृश

देहायको परिच्छेद ६ राखिएको छः—

किमलाइल किमलाइल अन्तरिम आदेश दिनुभन्दा अगाडि विपक्षीलाई सूचना जारी हुनुभन्दा परिच्छेद-६

न्याय प्रशासन सुधार अध्यादेश, २०३० को दफा १३ को उपदफा (५) को

देहायको (ख) अन्तर्गत पुनरावेदन गर्ने पाउने अनुमतिको निवेदन

६०. पुनरावेदन गर्ने पाउने अनुमतिको लागि निवेदनपत्र दिने:—न्याय प्रशासन

सुधार अध्यादेश, २०३० को दफा १३ को उप-दफा (५) को देहाय (ख)

तीर्थ नितीश मील अन्तर्गत क्षेत्रीय अदालतको निर्णय उपर सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्ने अनुमति पाउनको लागि दिइने निवेदनपत्र क्षेत्रीय अदालतबाट द्वारा निर्णय भएको ३५ दिनभित्र पक्ष आफै वा आपना वारिस वा कानून व्यवसायीद्वारा उपस्थित भई दिनुपर्छ र निवेदनपत्रमा देहायबमोजिमको निर्णय दिइने कुरा खुलाई लेख्नु पर्छ :—

(क) निवेदकको नाम, थर, वतन, कानूनी लोपिता तथा

(ख) प्रत्येक विपक्षीको नाम, थर, वतन,

(ग) निर्णय गर्ने अदालतको न्यायाधीशको नाम,

(घ) निर्णय भएको मिति,

(ङ) विगो खुलेको मुद्दा भए विगोको अंक र क्षेत्रीय अदालतबाट व्याख्याका निर्णय हुँदा जरिवाना कैदको सजाय भएकोमा के कति सजाय भएको हो सो कुरा र

(च) निवेदन जिकिर प्रष्ट बुझ्न आवश्यक पर्ने जति मुद्दाको संक्षिप्त विवरण।

६१. निवेदनपत्रसाथ संलग्न हुनु पर्ने :— (१) निवेदन ६० अन्तर्गत निवेदनपत्र दिँदा क्षेत्रीय अदालतको जुन निर्णय उपर पुनरावेदन गर्ने अनुमतिको माग गरिएको हो सो निर्णयको रीतपूर्वकको प्रतिलिपि सामेल राख्नु पर्छ र क्षेत्रीय अदालतको निर्णयमा संविधानको व्याख्या वा सार्वजनिक महत्वको विषयमा प्रत्यक्षतः गम्भीर कानूनी त्रुटि भएको छ भन्ने आधारमा पुनरावेदन गर्ने अनुमतिको माग गरिएको भए सो त्रुटिबारे-को आपनो जिकिर प्रष्टसंग बुझिने गरी निवेदनपत्रमा खुलाएको हुनु पर्छ।

(२) क्षेत्रीय अदालतले आपनो निर्णयमा गरेको कानूनको व्याख्या अर्को क्षेत्रीय अदालतको व्याख्यासंग वस्तुतः बालिएको छ र सो भिन्नता हटाउनु आवश्यक छ भन्ने आधारमा पुनरावेदन गर्ने अनुमतिको माग गरिएको भए आपनो मुद्दामा भएको क्षेत्रीय अदालतको अन्तिम निर्णयको रीतपूर्वकको प्रतिलिपि साथ साथ अर्को क्षेत्रीय अदालतको व्याख्या बालिएको भनिएको अन्तिम निर्णयको रितपूर्वकको प्रतिलिपि समेत निवेदनपत्रसाथ सामेल राख्नु पर्छ र व्याख्या बालिएको छ भन्ने बारेको आपनो जिकिर प्रष्ट बुझिने गरी निवेदनपत्रमा खुलाएको हुनु पर्छ।

(३) क्षेत्रीय अदालतको जुन अन्तिम निर्णय उपर पुनरावेदन गर्ने अनुमतिको लागि निवेदनपत्र दिइएको हो सो निर्णयबाट निवेदकलाई दण्ड सजाय लागेको भए सो र दण्ड सजायको कैद परेको वा मुलुकी ऐन अदालती बन्दोबस्तको १६४ नम्बरबमोजिम धरौटी वा जमानत दिइएकोमा त्यसको निस्सा वा सो नम्बर बमोजिम धरौटी वा जमानत दिन हुनेमा सोबमोजिम (धरौट वा जमानत निवेदनपत्र) साथै दाखिल गर्नु पर्छ।

(४) निवेदनपत्रको साथमा सबै विपक्षीहरूको लागि चाहिने जति संख्यामा सो निवेदनपत्रको नक्कल समेत दाखिल गर्नु पर्छ ।

६२. निवेदनपत्रमा कारवाईः— (१) नियम ६० अन्तर्गत दिइने निवेदनपत्र रजिष्ट्रारलाई दिनु पर्छ र निजले नियम दद बमोजिम त्यसमा जाँचबुझ गर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम रजिष्ट्रारले जाँचबुझ गरी निवेदन दर्ता गरेपछि निवेदकलाई तारीखमा राखिनेछ । (३)

(३) निवेदनपत्र दर्ता भएपछि छिनुवा मिसिल र सो साथको प्रमाण मिसिल क्षेत्रीय अदालतबाट फ्रिकाइ आएपछि बेच्च समक्ष पेश गरिनेछ र बेच्चले पुनरावेदन गर्ने अनुमति दिने नदिने निर्णय गर्नेछ ।

(४) उप-नियम (३) अन्तर्गत पुनरावेदनको अनुमति दिने निर्णय भएकोमा सो निर्णय गर्ने बेच्चले पुनरावेदनको अनुमति दिन उचित देखेका कारणहरू सबै प्रष्टसंग निर्णयमा खुलाउनु पर्छ ।

६३. निवेदनपत्र पुनरावेदनको रूपमा दर्ता हुनेः— (१) नियम ६२ अनुसार पुनरावेदन गर्ने अनुमति दिने निर्णय भएकोमा उप-नियम (२) को अधीनमा रही उक्त अनुमति-को लागि दिइएको निवेदनपत्र नै पुनरावेदनको रूपमा दर्ता गरिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा प्रचलित कानून अनुसार कोटि फी वा अन्य दस्तूर लाग्ने भएमा सो दस्तूर पुनरावेदकले नियम ६२ द्वारा निर्णय दिइएको उपनियम (३) बमोजिम पुनरावेदन दिने अनुमति प्राप्त भएको तीन दिन-भित्र दाखिल गर्नु पर्छ ।

६४. प्रत्यर्थीलाई सूचना दिनेः— (१) नियम ६३ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता भएपछि रजिष्ट्रारले प्रत्यर्थीहरूलाई नियम ६१ को उप-नियम (४) अन्तर्गत दाखिल भएको निवेदनपत्रको नक्कल र नियम ६२ अन्तर्गत पुनरावेदन दिने अनुमति प्रदान गरेको निर्णयको प्रतिलिपि सहित मुद्रामा छलफलको लागि आफै वा वारिस वा कानून व्यवसायीद्वारा हाजिर हुने तारीख तोकी सूचना पठाउनेछ ।

(२) उप-नियम (१) अन्तर्गत सूचना पठाउन पुनरावेदकले नियम १०० बमोजिमको दस्तूर दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(३) उप-नियम (१) अनुसार विपक्षीलाई तोकिएको तारीखसंग मिलाइ पुनरावेदकलाई तारीख तोकिनेछ ।

६५. पेशीको तारीखः— (१) नियम ६४ अन्तर्गत तोकिएको तारीखमा विपक्षी हाजिर भएपछि वा सो तारीख गुज्रेपछि नियम ६६ बमोजिम पेशीको तारीख तोकिनेछ ।

(२) यस परिच्छेदमा उलिखित कुराहरूको अधीनमा रही नियम ६३ बमोजिम दर्ता भएको पुनरावेदनका हकमा परिच्छेद ६ को व्यवस्था लागू हुनेछ ।

७० अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ ।

१३. मूल नियमावलीको नियम ८६ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ८६ खण्ड (ख)

मा रहेको “नगद रूपैयाँ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दस्तूर” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

१४. मूल नियमावलीको नियम ६१ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ६१ मा रहेको

“बापत नगद रूपैयाँ” भन्ने शब्दहरू छिकिएको छ ।

१५. मूल नियमावलीको नियम ६२ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ६२ मा रहेको

“बापत चाहिने जति नगद” भन्ने शब्दहरू छिकिएको छ ।

१६. मूल नियमावलीको नियम ६३ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ६३ को सट्टा

— छ क्रिएशन .न ३०९

देहायको नियम ६३ राखिएको छः—

१७. वेङ्चमा पेश गर्नेः— (१) नियम ८७ को उप-नियम (१) बमोजिम पुनरावलो-

कनको परेको निवेदनपत्र अघि मुद्दा निर्णय गर्ने न्यायाधीशहरूको वेङ्चमा पेश गरिनेछ ।

तर अघि मुद्दा निर्णय गर्ने न्यायाधीश वा न्यायाधीशहरू आपनो पदमा नरहेमा वा पेशीको तारीख दिन कुनै कारणवस अनपस्थित रहेमा प्रधान न्यायाधीशले सो निवेदनपत्रको सुनुवाईको लागि अन्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशहरूको वेङ्च तोकन सक्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम पुनरावलोकनका लागि निवेदन पेश भई पुनरावलोकनको निस्सा दिन पर्ने मनासिव कारण देखिन आएमा वेङ्चले पुनरावलोकनको निस्सा दिने सम्बन्धमा विपक्षीलाई कारण देखाउनको लागि सूचना पठाउने गरी आदेश दिन सक्नेछ ।

१७. मूल नियमावलीको नियम १०६ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम १०६ को

सट्टा देहायको नियम १०६ राखिएको छः—

“१०६ साप्ताहिक मुद्दा पेशी सूची विवरणः— (१) रजिष्ट्रारले अंग पुगी आगामी क्रिएशन लाई छ । हस्ताको लागि पेशीको तारीख तोकिएका मुद्दाहरूको सूची तयार पारी हरेक उल्लिखित नामहरूको दिनसम्मान प्रधान न्यायाधीश समक्ष पेश गर्नेछ र मात्र क्रिएशन साप्ताहिक मुद्दा पेशी सूची सूचना पाटीमा टाँस्न लगाउनु पर्छ । उक्त मुद्दा क्रिएशन लाई पेशी सूचीमा मुद्दाका पक्ष विपक्षहरूको नाम, मुद्दाको नाम र नम्बर, मुद्दा क्रिएशन लाई पेश हुने मिति र मुद्दामा कानून व्यवसायी नियुक्त भएको भए निजको

१०६ नाम समेत खलेको हुनु पर्छ । उल्लिखित क्रिएशन साप्ताहिक अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

(१) छठ ३२ मध्ये (२) नियम ५८ को उपनियम (३) अन्तर्गत अन्तरिम आदेश प्राप्त
। उक्तिग्रन्थ सकेमा निवेदनपत्रको वास्तविक प्रयोजन समाप्त हुन्छ भन्ने जिकिर
लिइएको नेपालको संविधानको धारा ७१ अन्तर्गतको निवेदनपत्रमा प्रधान
न्यायाधीशले विचार गर्दा अन्तरिम आदेश हुने वा नहुने कुराको निर्णय
हुन न्यायको दृष्टिबाट जरूरी छ भन्ने निजलाई सन्तुष्टि भएमा त्यस्तो निवेदन-
पत्र र वन्दी प्रत्यक्षीकरणको निवेदनपत्र बाहेक साप्ताहिक मुद्दा पेशी सूची-
मा नपरेको कुनै पनि मुद्दा सो हस्तामा बेच्च समक्ष पेश हुने छैन ।”

१५. मूल नियमावलीको नियम १०६ पछि थपः— मूल नियमावलीको नियम १०६ पछि देहायको १०६ क. थपिएको छ :—

“१०६ क. वहस नोटः— बेच्चमा सुनवाईको लागि पेश हुने मुद्दाहरूको पक्षले चाहेमा
प्राप्त १०६ क. वहस नोटः— मुद्दा पेश हुने दुई दिन अग्रावै वहस नोट पेश गर्न सक्नेछ ।”

१६. मूल नियमावलीको नियम ११० मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ११० को सदृश
देहायको नियम ११० राखिएको छः— “११० दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा तोकिए अनुसार
प्रत्येक दिन प्रत्येक बेच्च समक्ष पेश हुने मुद्दाहरूको दैनिक मुद्दा पेशी सूची
तयार पारी रजिष्ट्रारले जुन बेच्च जुन इजलास कोठामा बस्ने सो कोठाको
ढोकाको वगलमा राखिएको सूचना पाठीमासो बेच्चसंग सम्बन्धित दैनिक मुद्दा
पेशी सूची टाँस्न लगाउनु पर्छ र एक प्रति सम्बन्धित बेच्चका न्यायाधीशलाई
दिनु पर्छ ।

(२) उप-नियम (१) अनुसार दैनिक मुद्दा पेशी सूची तयार गर्दा
अधिल्लो दिनको लागि तोकिएको मुद्दा बेच्चले हर्ने नभ्याएर बाँकी रहेको भए
त्यस्ता बाँकी रहेका मुद्दा सोही बेच्च गठन भएको भए भोलि पल्टै अग्राधिकार
दिई हेरिनेछ ।

मिसिल शिक्षा विभागको दैनिक मुद्दा पेशी सूची (३) — “३०९ क्रमांकमा ३०९

(३) मुद्दा पेश हुने दिन रजिष्ट्रारले ठीक १०—३० बजेभित्र मुद्दाको
उल्लंघन भएपछि सो मिसिल सरोकारवाला न्यायाधीश छेउ वा बेच्चमा पठाउन लगाउनु पर्छ र
मुद्दाको छलफल टुगी फैसला आदेश लेखिने भएमा बाहेक त्यस दिनको काम
भएपछि सासमाप्त भएपछि सो मिसिल इजलास कर्मचारीले उक्त मिसिल जिम्मा लिने
क्रियान्वयन भए क्रमचारीलाई वापस बुझाई दिनु पर्छ । मिसिल जिम्मा लिने कर्मचारी

इजलास लागेको बेलामा त्यहाँ बस्न हुँदैन ।”

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

२०. मूल नियमावलीको नियम ११६ मा संशोधनः— (१) मूल नियमावलीको नियम ११६ को उप-नियम (१) मा रहेको “गर्जीगरेको वा” भन्ने शब्दहरू छिकिएको छ ।

(२) मूल नियमावलीको नियम ११७ को उप-नियम (२) मा रहेको “न्यायाधीश वा” भन्ने शब्दहरू छिकिएको छ ।

२१. मूल नियमावलीको नियम ११७ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ११७ को सदृष्टा

देहायको नियम ११७ राखिएको छ :—

“११७. मुद्दा पेशी सूचीबाट मुद्दा हटाउने निवेदनः— (१) यस नियमावलीमा लेखिएको कुराको अधीनमा रही साप्ताहिक मुद्दा पेशी सूची र तदनुसार दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढेको मुद्दा सो सूचीबाट हटाइ पाउँ भन्ने निवेदन-पत्र लाग्न सक्दैन ।

(२) साप्ताहिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढेको कुनै मुद्दा दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा नचढाउँ सो मुद्दाका पक्ष वा निजको वारिस वा निजले अधिदेखि उस मुद्दाको लागि नियुक्त गरी वकालतनामा दाखिल भई सकेको कानून व्यवसायी कानूनबमोजिम पकाउमा परेको वा हालै मृत्यु भएको वा आकस्मिक तब्रवाट विरामी परेको वा पारिवारिक क्षति भएको वा त्यस्तो आपनो काबू बाहिरको आकस्मिक परिस्थिति सृजना भई मुद्दा पेश हुने दिन उपस्थिति हुन नसक्ने कुराको प्रधान न्यायाधीशलाई सन्तोष हुने कारण दिएमा निजले त्यस मुद्दालाई दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा नचढाइ अर्को पेशी तारीख दिन आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) उप-नियम (२) बमोजिम दुई पटकभन्दा बढी पेशी स्थगित हुन सक्ने छैन ।”

२२. मूल नियमावलीको नियम ११८ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम ११८ को सदृष्टा देहायको नियम ११८ राखिएको छ :—

“११८. फैसला आदेशको ढाँचा:- (१) सर्वोच्च अदालतबाट हुने प्रत्येक फैसला परिशिष्ट (ग) फाराम नं. १ को ढाँचामा र प्रत्येक आदेश परिशिष्ट (ग)फाराम नं. २ को आदेशपत्र (आर्डर सिट) मा लेख्नु पर्छ । सो लेख्दा न्यायाधीश आफैले लेख्नु पर्छ वा आफूले बोलेर अदालतको कर्मचारीबाट लेखाउनु वा टाइप गराउनु पर्छ ।

(२) नियम ६३ अन्तर्गत पुनरावेदनको अनुमति दिन निर्णय भई पुनरावेदन परेको मुद्दामा वा मुलुकी ऐन अदालती बन्दोबस्तको २०२ नम्बरबमोजिम १०६ विषयको दिक्काउने आदेश भएको मुद्दामा फैसला गर्ने बेच्चले उक्त निर्णय वा आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

३११ मात्रानि श्रादेशमा उल्लिखित पुनरावेदनको अनुमति दिने वा विपक्षी ज्ञिकाउने कारणसंग सहमत हुन नसक्ने भएमा सो सहमति हुन नसकेको व्यहोरा प्रष्टसंग फैसलामा खुलाउनु पर्छ ।

(३) आफू समक्ष पेश भएको कुनै मुद्दाको मिसिलबाट कुनै राष्ट्र सेवकले प्रत्यक्षतः गैर कानूनी काम गरेको कानूनबमोजिम पालन गर्नु पनै कर्तव्य जानाजान पालन नगरेको वा त्यसको पालन गर्न वा नगर्न मा बदनियती वा ठूलो लापरवाही गरेको देखेमा बेच्चले आवश्यक सम्झे सो कुरा फैसला वा अन्तिम श्रादेशमा उल्लेख गरी फैसलाको प्रतिलिपि सम्बन्धित श्रितियारवाला छेउ पठाउन श्रादेश ग्रन्थाङ्क ५ विद्यन सक्नेछ ।

२३. मूल नियमावलीको नियम १५० मा संशोधनः— मूल नियमावलीको नियम १५० मा रहेको “नगद” भन्ने शब्द ज्ञिकिएको छ ।

२४. मूल नियमावलीको परिच्छेद १४ मा संशोधनः— मूल नियमावलीको परिच्छेद १४ को बट्टा देहायको परिच्छेद १४ राखिएको छ :-
सर्वोच्च अदालत ऐन, २०१६ को दफा १२ मा उल्लिखित सर्वोच्च अदालतले श्री ५ मा प्रस्तुत गर्ने वार्षिक प्रतिवेदन

१६५. वार्षिक प्रतिवेदनमा खुलाउने कुराहरूः— सर्वोच्च अदालत ऐन, २०१६ को दफा १२ अन्तर्गत सर्वोच्च अदालतले श्री ५ मा प्रस्तुत गर्ने वार्षिक प्रतिवेदनमा देहायका कुराहरू खुलाएको हुनु पर्छ :-

(क) प्रधान न्यायाधीश र अन्य न्यायाधीशहरूको नाम, वतन, योग्यता उमेर र सर्वोच्च अदालतमा काम गरेको अवधि तथा प्रतिवेदन अवधि भरमा निजहरूको हाजिर बिदाको तथ्यांक ।

(ख) सर्वोच्च अदालतको र सो तालिका अनुसार काम लगाइएका कर्म-

(ग) सर्वोच्च अदालतमा काम गर्ने अधिकृतहरूको नामावली, योग्यता र पद ।

(घ) सर्वोच्च अदालतमा परेका, छिनिएका, छिन्न बाँकी रहेका मुद्दाहरूको विवरण (अधिल्लो दुई वर्ष र हालको तुलनात्मक विवरण सहित) ।

(ङ) प्रतिवेदन तथा निवेदन सुन्ने अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत सर्वोच्च अदालतले गरेको कामको विवरण र अधिल्ला दुई सालसंगको तुलना दर्शाउने तालिका ।

५०८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(च) मातहत अदालतहरूका न्यायाधीशहरूको नाम, वतन, योग्यता, उमेर, सम्बन्धित अदालतमा काम गरेको अवधि तथा प्रतिवेदन अवधिभरमा निजहरूको हाजिर विदाको तथ्यांक ।

(छ) मातहतका अदालतहरूमा परेका, छिनिएका र छिन बाँकी रहेका मुद्दाहरूको विवरण (साविकभन्दा हाल के कति प्रतिशत बढ्यो वा घट्यो इनके समावेश नहुने) ।

(ज) प्रतिवेदन तथा निवेदन सुन्ने प्रधिकार क्षेत्र अन्तर्गत मातहतका अदालतहरूले गरेको कामको विवरण र अधिलला दुई सालसंग तुलना दर्शाउने तालिका ।

(झ) न्यायाधीशहरूको उल्टी पटके रेकर्ड ।

(ञ) मुद्दा छिटोछरितो किसिमले टुगिन जानेतर्फ प्रतिवेदन अवधिभरमा प्रगति भयो वा भएन त्यसको कारण र त्यसबारे सर्वोच्च अदालतको सुझाव ।

(ट) न्यायपालिकाको सुधार सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतले दिन आहेको सुझाव ।

१९६६. मुद्दाहरूको विवरणः— (१) नियम १६५ को देहाय (घ) बमोजिम मुद्दाको विवरण उल्लेख गर्दा तिन्त कुराहरू दर्शाइएको हुनु पर्छ :—

(क) अधिललो दुई वर्षको संख्या र प्रतिवेदन अवधिको संख्याको तुलनात्मक विवरण तालिका ।

(ख) सर्वोच्च अदालतले मुद्दा हेर्ने विभिन्न प्रधिकार क्षेत्रमध्ये कुन कुन अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत कति मुद्दा परे (फूल बेच्च, डिभिजन बेच्चको अलग अलग गरी) त्यसको तथ्यांक ।

(ग) देवानी, फौजदारी तथा संविधानिक (नेपालको संविधानको धारा ७१ अन्तर्गत परेका) मुद्दाको अलग अलग संख्या र एक मुष्ठ तेरीज ।

(घ) देवानी तथा फौजदारी मुद्दा के कस्ता किसिमका कति छन् र संविधानिकमा कुन कुन विषयका के कति छन् त्यसको तथ्यांक ।

(ङ) देवानी मुद्दामा एक हजार रूपैयाँसम्म विगो भएका कति, एक हजार रूपैयाँभन्दा बढी दुई हजार रूपैयाँसम्म विगो भएका कति, दुई हजार रूपैयाँभन्दा बढी तीन हजार रूपैयाँसम्म विगो भएका कति, तीन हजार रूपैयाँभन्दा बढी पाँच हजार रूपैयाँसम्म विगो भएका कति, पाँच

हजार रूपैयाँभन्दा बढी दश हजार रूपैयाँसम्म विगो भएका कति, दश

हजार रूपैयाँभन्दा बढी बीस हजार रूपैयाँसम्म विगो भएका कति र

बीस हजार रूपैयाँभन्दा बढी विगो भएका मुद्दा कति छन् तथा मुद्दाको प्रतिलिपि

१०९ आधिकारिकसो मुख्यालयमध्ये भएका कति छन् त्यसको तथ्यांक छ मात्र लागु हुनेछ।

(च) कौजदारी मुद्रामा एक वर्षसम्म कैद वा एक हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै हुने मुद्रा कति, दुई वर्षसम्म कैद वा दुई हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै हुने मुद्रा कति, तीन वर्षसम्म कैद वा तीन हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै हुने मुद्रा कति, चार वर्षसम्म कैद वा चार हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै हुने मुद्रा कति, छ वर्षसम्म कैद वा छ हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै हुने मुद्रा कति, दश वर्षसम्म कैद वा दश हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै हुने मुद्रा कति, मृत्यु दण्ड निहत गरिए हुने मुद्रा कति, सर्वस्व सहित जग्या कैद हुने मुद्रा कति र जन्म कैद हुने मुद्रा कति छन् त्यसको तथ्यांक ।

(छ) पुनरावेदन परिआएको मुद्रामा कुन कुन अदालतको निर्णय उपर कति पुनरावेदन परेर तीमध्ये प्रतिवेदन अवधिभरमा किनारा लागेका मुद्रामा तल्लो अदालतको निर्णय सदर वा उल्टो वा केही उल्टी भएको संख्या ।

(२) नियम १६५ को देहाय (घ) बमोजिम मुद्राको विवरण उल्लेख गर्दा क्षेत्रीय अदालतहरूको हकमा प्रत्येक क्षेत्रीय अदालतको अलग अलग अदालत तथा जिल्ला अदालतहरूको हकमा एक क्षेत्रीय अदालत अन्तर्गत पर्ने जितको एक मुष्ठ संख्या उल्लेख गर्नु पर्छ र उप-नियम (१) को खण्डहरूमा उल्लिखित कुराहरू (संवैधानिक मुद्रासंग सम्बन्धित बाहेक) दर्शाइएको हुनु पर्छ ।

१६७. मास्केवारीको ढाँचा:- (१) सर्वोच्च अदालत ऐन, २०१६ को दफा १२ अन्तर्गत श्री ५ समक्ष सर्वोच्च अदालतले प्रस्तुत गर्ने वार्षिक प्रतिवेदनमा नियम १६५ र १६६ मा उल्लिखित कुराहरू दर्शाउन आवश्यक पर्ने तथ्यांकहरू समय समयमा नै उपलब्ध हुँदै जानको लागि मातहतका अदालतहरूले पठाउने गरेको काम कारण, किवाईको मास्केवारी फॉटमा उक्त तथ्यांकहरू प्रष्ट खुल्न सक्नेगरी सर्वोच्च अदालतले मास्केवारी फॉटको ढाँचा तोकी मातहतका अदालतहरूमा पठाउनेछ र सो ढाँचा अनुसार मातहतका अदालतहरूले फॉटवारी पठाउनु पर्नेछ ।”

२५. मूल नियमावलीको परिच्छेद १५ मा संशोधन:- मूल नियमावलीको परिच्छेद १५ को सदृश देहायको परिच्छेद १५ राखिएको छ :-

परिच्छेद-१५ विशेष कारबाई र अरु व्यवस्था

“१६८. छूट प्रमाण पेश गर्नेः— कानूनले प्रमाण लान सक्ने लिखत कागजपत्र नक्सा इत्यादि तीक तुनै कारणले मातहतका अद्वा अदालतमा पेशहुन सकेको रहेन्छ भने मुद्रा पेशी तीक सूचीमा चढी सक्नुभन्दा अगावै दाखिल गर्न सक्नु पर्छ सो गर्न नसकेमा मुद्रा पेशी

सूचीमा अनीसकोर्छि तेऽप्युक्तस्मै सम्बाटौ प्राप्तितर्गतर्पित्वान्तर्गत । लागु हुनेछ ।

१६६. इजलासमा लगाउने पोशाकः— इजलासमा बस्दा प्रधान न्यायाधीश लगायत अन्य किनी तथा सबै न्यायाधीशहरूले बर्खी बारेको अवस्थामा बाहेक कालो कोट, कालो जुत्ता र कालो टोपी लगाउनु पर्छ ।

१७०. हाजिरी बेच्च तोकिने र इजलासको समयः— (१) प्रधान न्यायाधीश लगायत प्रत्येक न्यायाधीशले आएको र गएको समय जनाइ हाजिर जनाउनु पर्नेछ ।

(२) प्रधान न्यायाधीशले आवश्यकतानुसार कुनै न्यायाधीशलाई आफूले गरेको फैसला आदेश लेख्न बेच्चमा वसेको प्रत्येक पाँच दिनपछि एक दिन बेच्च नतोकन सक्नेछ । यसरी बेच्च नतोकिएको दिन न्यायाधीशले समयमै उपस्थित भई आफूले लेख्न बाँकिरहेको फैसला वा आदेश लेख्ने काम वा मुद्राको निर्णय गर्नेमा सहायक हुने नजीरहरू आदिको अध्ययन गर्नु पर्नेछ ।

(३) अदालत खुलेको दिन न्यायाधीशको इजलास साधारणतः पूर्वाढ साढे दश बजेदेखि लाग्नेछ र अदालत बद्द नभएसम्भ बीचमा आधा घण्टाको विश्रामका लागि इजलास उठ्ने बाहेक अरु समय चालू रहनेछ ।

१७१. दस्तूर बापत टिकट टाँस्न सकिने— यस नियमावलीबमोजिम वा प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम सर्वोच्च अदालतमा लिखित कारवाई गरिँदा कुनै दस्तूर बुझाउनु पर्ने भएमा सो दस्तूरको मूल्य बराबरको टिकट सम्बन्धित कागजातमा टाँस्न सकिनेछ ।

१७२. कर्मचारीको आचरणः— (१) सर्वोच्च अदालतका अधिकृत कर्मचारीहरूले—

(क) तोकिएको ठीक समयमा अड्डामा आउनु पर्छ ।

(ख) अड्डामा आउनासाथ आपनो ठेकिएको काममा लाग्नु पर्छ ।

(ग) अड्डामा हाजिर भएपछि अड्डासम्बन्धी काम बाहेक अरु कुनै काममा आफू माथिको अधिकृतलाई नसोधी आपनो काम छोडी अड्डा लागेको समयमा अन्त जान हुँदैन ।

(घ) इजलास लागेको ठाउँमा कुनै अवस्थामा पनि धुम्रपान गर्न हुँदैन ।

(२) सर्वोच्च अदालतका गैल सरकारी अधिकृत वा कर्मचारीले अड्डाको काम गर्दा आफूलाई थाहा भएको गोप्य कुरा प्रकट गर्न हुँदैन । सोबमोजिम नगरी प्रकट गरेको ठहरेमा कारवाई र सजाय हुनेछ ।

१७३. मालसामानको संरक्षणः— अड्डासम्बन्धी काम गर्दा प्रयोगमा ल्याउने वा आउने

कुनै जिन्सी मालसामान अदालतका अधिकृत कर्मचारीले यथासम्भव बिप्रन,

१९९ अभिकर्तारिखेराफतहरूमा छुट्टमुट्टक्षिमामृषिता । गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

१७४. काम गर्ने शाखाहरूः— सर्वोच्च अदालतमा साधारणतः देहायबमोजिसका शाखा-
रहने छन् तर आवश्यकतानुसार सर्वोच्च अदालतले यी तामकरणमा तथा तिनी-
हरूको काममा हेरफेर गर्न सक्नेछ :— । ६८४ फृष्टाल शिरि ग्रन्थ

- (क) पुनरावेदन दर्ता शाखा
- (ख) मुद्दा शाखा
- (ग) लगत नगदी शाखा
- (घ) मिसिल शाखा
- (ङ) निवेदनपत्र शाखा
- (च) विविध शाखा
- (छ) प्रशासन शाखा
- (ज) कानून पदिका शाखा
- (झ) नक्कल शाखा
- (ञ) भास्केवारी शाखा
- (ट) प्रतिवेदन शाखा ।

१७५. यस नियमावलीबमोजिम व्यवस्था— यस नियमावलीमा लेखिएका कुरामायबै]

फृष्टाल नियमावलीबमोजिम हुनेछ र अलमा सर्वोच्च अदालतले आफ्नो आन्तरिक
स्तरि राष्ट्रिय कार्यविधि आफै व्यवस्थित गर्न सक्नेछ ।

१७६. रूपान्तर— मूल नियमावलीमा प्रयोग भएको देहायका शब्दहरूको देहायबमोजिम
रूपान्तर गरिएको छ :—

- (क) “कजलिट्ट” को सदृशा “मुद्दा पेशी सूची” । (क)
- (ख) “बकिल”को सदृशा “कानून व्यवसायी” । (छ)

१७७. मूल नियमावलीको केही परिच्छेद र नियम खारेज— मूल नियमावलीको देहायको
परिच्छेद र नियम खारेज गरिएको छ :—

- (क) परिच्छेद-७
 - (ख) नियम १११, ११३, ११४ र ११५ । ”
- सुरेन्द्रप्रसाद सिंह
अाज्ञाले—
रामहु माल र डाक्टर अर्जुन किंग डाक्टर डाक्टर अर्जुन
सुरेन्द्रप्रसाद सिंह
रजिष्ट्रार

११२
श्रीधर किंकरानन्दस्त्री लिखाखमालाप्रमुद्रित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।